

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 12/2020-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. januára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a zo sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou Mgr. Marek Benedik s. r. o, Rudnayovo námestie 1, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Marek Benedik, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 104/2017 z 25. apríla 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 37/2018 z 27. marca 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. júla 2019 doručená ústavná [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 104/2017 z 25. apríla 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 37/2018 z 27. marca 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z predloženej sťažnosti vyplýva, že žalobca Stavebné bytové družstvo Bratislava IV, Polianky 9, Bratislava, IČO 00 169 731 (ďalej len žalobca“), potom, ako Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 222/2010 zo 6. decembra 2010 (v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu, pozn.) právoplatne zamietol návrh sťažovateľa na určenie neplatnosti výpovede z nájmu bytu z dôvodu, že nepodal svoj návrh v zákonom ustanovenej 3-mesačnej lehote, sa žalobca žalobou podanou na okresnom súde proti sťažovateľovi domáhal vypratania bytu v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 5 C 67/2012. Okresný súd v označenej veci rozhodol rozsudkom z 15. apríla 2015, ktorým uložil povinnosť sťažovateľovi vypratať vo výroku označený byt do 15 dní od právoplatnosti svojho rozsudku a zaviazal sťažovateľa na náhradu trov konania. Sťažovateľ nespokojný s výsledkom konania na súde prvej inštancie podal proti označenému rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho ako procesne neprípustné odmietol.

3. Sťažovateľ v sťažnosti rekapituluje priebeh konaní pred všeobecnými súdmi a namieta, že napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho označených práv. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu argumentuje tým, že ho možno považovať za arbitrárny a svojvoľný, keďže je odôvodnenie založené na judikatúre, ktorá už medzičasom bola prekonaná. Rozsiahlo poskytuje svoj vlastný právny pohľad na vec a tvrdí, že došlo k nesprávnemu výkladu jednoduchého práva v súvislosti s aplikáciou § 711 ods. 6 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“). Nevyužitie možnosti podať návrh na určenie neplatnosti výpovede z nájmu bytu podľa názoru sťažovateľa nebráni všeobecnému súdu ako predbežnú otázku pri návrhu na vypratanie nehnuteľnosti – bytu riešiť otázku absolútnej neplatnosti výpovede. Keďže podľa názoru sťažovateľa vo veci konajúce súdy sa tým neriadili a neposúdili neplatnosť výpovede z nájmu, došlo k porušeniu jeho označených práv. Podľa názoru sťažovateľa napadnutý rozsudok krajského súdu nedáva jasné a zrozumiteľné odpovede na danú problematiku v nadväznosti na jeho argumentáciu. Najvyššiemu súdu sťažovateľ vyčíta, že mu neposkytol ochranu napriek tomu, že poukázal na nejednotnosť rozhodovacej praxe v danej otázke a dovolanie odmietol z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od namietaného právneho posúdenia veci, na ktorého rozdielnosť poukazoval. S týmto právnym záverom sťažovateľ nesúhlasí a považuje ho za prejav arbitrárnosti. Z uvedeného dôvodu je sťažovateľ toho názoru, že najvyšší súd tým, že odmietol jeho dovolanie ako procesne neprípustné, neposkytol ochranu jeho právam, a preto napadnuté uznesenie sťažovateľ považuje za taktiež arbitrárne porušujúce jeho označené práva.

4. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľ v závere svojej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd rozhodol nálezom v tomto znení:

„1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom sp. zn. 5 Co 104/2017 zo dňa 25. 04. 2017 porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivý proces garantované čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Najvyšší súd SR uznesením sp. zn. 1 Cdo 37/2013 zo dňa 26. 03. 2014 porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na

spravodlivý proces garantované čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 104/2017 zo dňa 25. 04. 2017 a uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 37/2013 zo dňa 26. 03. 2014 sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

4. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania.“

II.

Relevantné ustanovenia právnych predpisov a judikatúrne východiská

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne...

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

10. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa poslednej vety § 124 zákona o ústavnom súde ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

13. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto

možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

14. Ústavný súd pripomína, že vo vzťahu ku všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07, I. ÚS 272/09).

15. Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov je častým predmetom posudzovania v rozhodovacej činnosti ústavného súdu a aj štrasburských orgánov ochrany práv, z čoho rezultuje pomerne bohatá judikatúra k jeho významu z pohľadu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú

skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999). Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06).

16. Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

III.

K napadnutému rozsudku krajského súdu

17. Ústavný súd v súvislosti s charakterom a obsahom argumentácie sťažovateľa konštatuje, že sťažovateľ svoju argumentáciu založil na premise, že vo veci konajúce súdy sa odmietli zaoberať neplatnosťou výpovede ako predbežnou otázkou v konaní o vypratanie

nehnuteľnosti s poukazom na márne uplynutie zákonnej lehoty podľa § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka, pričom uvedené sťažovateľ považoval za nesprávne právne posúdenie veci s poukazom na konkrétne rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 64/2012 z 30. júla 2012, ktorým bola údajne prekonaná ustálená judikatúra, podľa ktorej pokiaľ nájomca nepodá návrh na neplatnosť výpovede vôbec alebo ju nepodá v zákonnej trojmesačnej prekluzívnej lehote, platí, že účinky výpovede z nájmu nastali, a teda výpoveď z nájmu sa považuje za platnú, a to aj v prípade, ak by výpoveď platnou nebola. Preto v inom konaní už otázka platnosti, respektíve neplatnosti výpovede z nájmu bytu nemôže byť súdom posudzovaná a súd musí vychádzať z nevyvrátiteľnej domnienky, že výpoveď z nájmu bytu je platná (pozri napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 17/2005 z 24. októbra 2005).

18. Vychádzajúc z mantinelov možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, sa ústavný súd oboznámil s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu, ako aj s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie vo veci sťažovateľa, keďže z odôvodnenia (bod 28, pozn.) napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že krajský súd sa podľa § 387 ods. 2 CSP v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie a obmedzil sa len na konštatovanie správnosti dôvodov, na ktorých je založený rozsudok súdu prvej inštancie.

19. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí súdov, na ktorých konanie predchádzalo konaniu na súde, ktorého rozhodnutie sťažovateľ napáda, nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

20. Keďže krajský súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ústavný súd sa oboznámil s tou časťou odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ktorá bola

pre posúdenie dôvodnosti sťažnosti podstatná. Okresný súd na strane 3 odôvodnenia svojho rozsudku konštatuje, že vykonal dokazovanie okrem iného aj oboznámením sa predmetnou výpoveďou z nájmu, z jej obsahu zistil, že bola podaná v súlade s § 711 ods. 1 písm. d) Občianskeho zákonníka, vo výpovedi bolo konkretizované časové obdobie, v ktorom sťažovateľ neuhrádzal zálohové platby (od januára 2009 do decembra 2009), ďalej bolo preukázané doručenkou, že sťažovateľ výpoveď prevzal osobne 26. marca 2010. Z vykonaného dokazovania tiež vyplynulo, že žalobca predtým doručil sťažovateľovi aj výzvu, aby zálohové platby platil na ním určený účet. Vychádzajúc z týchto preukázaných skutočností, okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku konštatoval (strana 5), že nájom bytu zanikol v zmysle § 710 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka písomnou výpoveďou z 3. marca 2010 ku 30. júnu 2010, ďalej konštatoval, že sťažovateľ ho užíva bez právneho dôvodu, preto mu uložil povinnosť byt vypratať. V súvislosti s označeným rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 64/2012 konštatoval, že nie je možné ho aplikovať na vec sťažovateľa, keďže sa tam riešila otázka neexistencie úkonu, keďže v konaní bolo ustálené, že výpoveď nedal vlastník.

21. Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom okresného súdu a v nadväznosti na to aj krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

22. Ústavný súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom prvej inštancie je primerane odôvodnený, okresný súd riadne, zrozumiteľne a jasne vyhodnotil rozhodné skutočnosti pre posúdenie, či sú splnené predpoklady na vypratanie nehnuteľnosti vrátane platnosti výpovede, preto právne závery, na ktorých je rozhodnutie založené, nemožno v žiadnom prípade hodnotiť ako arbitrárne. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom reagoval na všetky relevantné námietky sťažovateľa vznesené v rámci odvolania, ktoré len vyslovilo nesúhlas s právnymi závermi okresného súdu, najmä však záverom o preklúzii práva v súvislosti s možnosťou posudzovať platnosť respektíve neplatnosť výpovede v konaní o vypratanie nehnuteľnosti. Ústavný súd v súvislosti s namietanou preklúziou práva konštatuje, že v okolnostiach veci je bez významu, či okresný súd a krajský súd k nej zaujal stanovisko, pretože závery, na ktorých stojí rozhodnutie okresného súdu, sa opierajú o vykonané dokazovanie, z ktorého vyplynul záver, že výpoveď daná žalobcom je platná. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že napadnutý rozsudok krajského súdu je primerane odôvodnený, pričom ho nemožno považovať za svojvoľný či arbitrárny. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Takéto pochybenie v ústavnoprávnom zmysle však ústavný súd v napadnutom rozsudku krajského súdu nezistil. Nesúhlas sťažovateľa s obsahom rozsudku krajského súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

23. Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené nedomnieva, že by napadnutý rozsudok krajského súdu bolo možné kvalifikovať ako nezlučiteľný s označeným článkom ústavy a označeným článkom dohovoru, teda že by zo strany orgánov súdnej moci nebola sťažovateľovi ústavne konformným spôsobom poskytnutá súdna ochrana podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, respektíve že by napadnutým rozsudku krajského súdu bolo porušené jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to vo svojej sťažnosti namietal, preto sťažnosť v tejto

časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu

24. Vychádzajúc z námietok sťažovateľa, ústavný súd sa oboznámil s odôvodnením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorý v podstatnom pre posúdenie dovolania sťažovateľa uviedol:

«V prejednávanej veci žalovaný namietal absolútnu neplatnosť výpovede nájmu bytu z dôvodu absencie zákonného dôvodu pre jeho vypovedanie. V súvislosti s namietaným nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom dovolateľ uviedol, že právna otázka, či súdy môžu po uplynutí lehoty podľa § 711 ods. 6 OZ v rámci iného konania posudzovať otázku (ne) platnosti výpovede nájmu bytu ako otázku predbežnú, je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Súdy nižšej inštancie vychádzali z právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej len „najvyšší súd“ vysloveného v rozsudku z 24. októbra 2015 sp. zn. 2 Cdo 17/2005, podľa ktorého podstata právnej úpravy uvedenej v § 711 ods. 6 OZ spočíva v tom, že ak nájomca, ktorému prenajímateľ dal výpoveď z nájmu bytu, chce zániku nájmu zabrániť, nemá inú možnosť, než v zákonom stanovenej lehote podať návrh na súd o neplatnosť výpovede, lebo v opačnom prípade právo nájomcu uplatniť tento nárok na súde zaniká a že ak túto možnosť nevyužije, v rámci iného konania súdy už nemôžu riešiť otázku platnosti výpovede z nájmu bytu ani ako otázku predbežnú. Naproti tomu najvyšší súd v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 262/2007 a 5 Cdo 64/2012 uviedol, že platnosť výpovede je vždy predmetom predbežného prieskumu súdu, pretože je predpokladom skončenia nájmu bytu, z ktorého dôvodu už neexistujúcemu nájomnému vzťahu nemôže súd poskytnúť súdnu ochranu, ale v zmysle § 126 ods. 1 OZ musí naopak súdnu ochranu poskytnúť právu vlastníckemu.

17. Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP prípustné nie je. Dovolateľ v danom prípade síce v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom zadefinoval relevantnú právnu otázku, ktorá má byť podľa dovolateľa dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, avšak podľa názoru vec prejednávajúceho senátu dovolacieho súdu rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od

jeho právneho posúdenia, že sa otázkou (ne) platnosti Výpovede nájmu bytu z 3. marca 2010 ako predbežnou nemôže zaoberať v tomto konaní, keďže žalovanému (nájomcovi) uplynula lehota na uplatnenie neplatnosti výpovede na súde (§ 711 ods. 6 OZ), s poukazom na rozsudok najvyššieho súdu z 24. októbra 2015 sp. zn. 2 Cdo 17/2005. Súdny nižšej inštancie síce v odôvodnení svojich rozhodnutí formálne konštatovali, že sa touto otázkou z vyššie uvedeného dôvodu nemohli zaoberať, z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré odvolací súd ako vecne správne potvrdil však vyplýva, že sa touto otázkou naopak zaoberali. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobca ako prenajímateľ a žalovaný ako nájomca uzavreli nájomnú zmluvu na dobu neurčitú, na základe ktorej prenechal žalobca žalovanému do užívania za nájomné nájomný byt a žalovaný sa zaviazal platiť nájomné a úhrady za plnenie poskytované s užívaním bytu vo výške skutočných nákladov vynaložených prenajímateľom na jeho prevádzku a správu. Zo sumárnej analýzy platieb súd zistil, že žalovaný mal za obdobie január až december 2009 nedoplatok na platbách vo výške 1 043,16 eur. Na základe uvedeného žalobca vypovedal žalovanému nájom bytu z dôvodu podľa § 711 ods. 1 písm. d/ OZ, podľa ktorého prenajímateľ môže vypovedať nájom bytu, ak nájomca hrubo porušuje svoje povinnosti vyplývajúce z nájmu bytu najmä tým, že nezaplatil nájomné alebo úhradu za plnenia poskytované s užívaním bytu za dlhší čas ako tri mesiace, alebo tým, že prenechal byt alebo jeho časť inému do podnájmu bez písomného súhlasu prenajímateľa. Z vykonaného dokazovania ďalej vyplynulo, že žalovaný vedome plnil bez právneho dôvodu na účet spoločenstva vlastníkov bytov, hoci podľa nájomnej zmluvy bol povinný plniť žalobcovi, voči ktorému dlh týmto nezanikol. Súdny nižšej inštancie mali teda na základe výsledkov vykonaného dokazovania zákonný dôvod výpovede nájmu bytu za preukázaný - žalovaný (nájomca) nezaplatil úhrady za plnenia poskytované s užívaním bytu; výpoveď teda bola daná platne.»

25. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd sa v ňom argumentáciou sťažovateľa riadne zaoberal a svoje rozhodnutie dôsledne odôvodnil, keď v podstatných citovaných častiach odôvodnenia konštatoval, že sťažovateľ síce namietal právnu otázku, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, avšak rozhodnutie

odvolacieho súdu od jej vyriešenia nebolo závislé s poukazom na dôvody a skutočnosti, ktoré boli v danej veci podstatné a rozhodné.

26. Ústavný súd preto konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľa odmietnuť ako neprípustné, teda jeho rozhodnutie nie je možné považovať za arbitrárne ani svojvoľné. Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

27. Ústavný súd vzhľadom na závažnosť problematiky, ktorá bola aj predmetom návrhu na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy o súlade § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka v konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 1/2018, avšak nebola riešená v merite veci, sa bez ambície nahrádzať pôsobnosť pléna ústavného súdu pokúsi o načrtnutie možného riešenia ústavne konformného výkladu § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka v kontexte obsahu rozhodnutia najvyššieho súdu v rozsudku sp. zn. 5 Cdo 64/2012 z 30. júla 2012. Uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu bolo predmetom prieskumu ústavným súdom v konaní sp. zn. III. ÚS 566/2013, ktorý konštatoval ústavnú konformitu výkladu predmetného ustanovenia Občianskeho zákonníka aplikovanú najvyšším súdom. Ústavný súd, vychádzajúc zo systematického zaradenia normy obsiahnutej v § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka, ako aj obsahu ustanovenia § 711 Občianskeho zákonníka, naznačil, že žaloba o neplatnosť výpovede sa koncentruje na dôvody neplatnosti vyplývajúce z nerešpektovania niektorej z kogentných hmotno-právnych noriem zakotvených v § 711 Občianskeho zákonníka. Zároveň výslovne pripustil možnosť súdneho prieskumu platnosti výpovede danej z nájmu v inom konaní ako konaní o neplatnosť výpovede podľa § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka v prípadoch absolútnej neplatnosti výpovede podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka o náležitostiach právnych úkonov. Zároveň vylúčil, že by platila nevyvrátiteľná právna domnienka, že absolútne neplatná výpoveď sa márnym uplynutím tam uvedenej prekluzívnej lehoty (má sa na mysli zánik možnosti úspešne domáhať sa neplatnosti

výpovede, nie zánik práva ako takého, pozn.) konvaliduje a stáva sa platnou. S týmito závermi ako východiskami sa stotožňuje aj II. senát a dodáva, že v tzv. inom konaní je ex offo možný prieskum absolútnej neplatnosti výpovede ako právneho úkonu podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka o náležitostiach právnych úkonov, avšak je vylúčený prieskum platnosti takéhoto právneho úkonu z hľadiska naplnenia zákonného dôvodu uvedeného vo výpovedi. Inými slovami, v tzv. inom konaní nie je možné namietať neplatnosť inak právne perfektného právneho úkonu výpovede podaného prenajímateľom nehnuteľnosti, adresovaného a riadne doručeného nájomcovi z dôvodu, že neplatnosť výpovede spočíva v nenaplnení označeného dôvodu výpovede podľa § 711 Občianskeho zákonníka.

28. Ústavný súd pri formulovaní tohto záveru vychádzal zo špecifického predmetu nájmu bytu, ktorý je chránený. Ochrana bytového nájmu podľa právnej vedy spočíva v dvoch rovinách, a to že výpoveď je možné dať len z taxatívnych dôvodov uvedených v Občianskom zákonníku a z možnosti napadnúť neplatnosť výpovede na súde v trojmesačnej lehote, pričom počas prebiehajúceho súdneho konania účinky výpovede nenastanú, teda nezanikne právny vzťah medzi prenajímateľom a nájomcom.

29. Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa jej ďalšími návrhmi uvedenými v petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu